

# 1<sup>e</sup> Halfjaarverslag 2017

Maatschappelijk verantwoord beleggen



## INLEIDING

Pensioenfonds Vervoer vindt het belangrijk beleggen op een maatschappelijk verantwoorde manier in te richten. Het fundament van het beleid op gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen bestaat uit vijf pijlers. Ieder half jaar brengt Pensioenfonds Vervoer verslag uit van de ontwikkelingen rondom de beleidspijlers en de stappen die zijn gezet in de verdere ontwikkeling van het verantwoord beleggingsbeleid.

### Ontwikkelingen rondom het maatschappelijk beleggingsbeleid van Pensioenfonds Vervoer

In het eerste kwartaal van 2017 heeft Pensioenfonds Vervoer het beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen (hierna: MVB) geactualiseerd. In de nieuwe versie van het beleidsdocument zijn onder meer criteria toegevoegd, aan de hand waarvan bepaald wordt hoe omgegaan wordt met deelname aan massaschadeclaims.

Pensioenfonds Vervoer heeft zich in het eerste halfjaar van 2017 ook bezig gehouden met het verkennen van mogelijkheden om gericht MVB te integreren in de aandelenportefeuille. Hiervoor is een uitgebreide questionnaire uitgestuurd naar marktpartijen met als einddoel het construeren van een aandelenportefeuille die specifieke doelstellingen zal hebben op het gebied van MVB, in het bijzonder als het gaat om de CO<sub>2</sub>-uitstoot en de benadrukking van werknemersrechten.

### Ontwikkelingen binnen de MVB pijlers

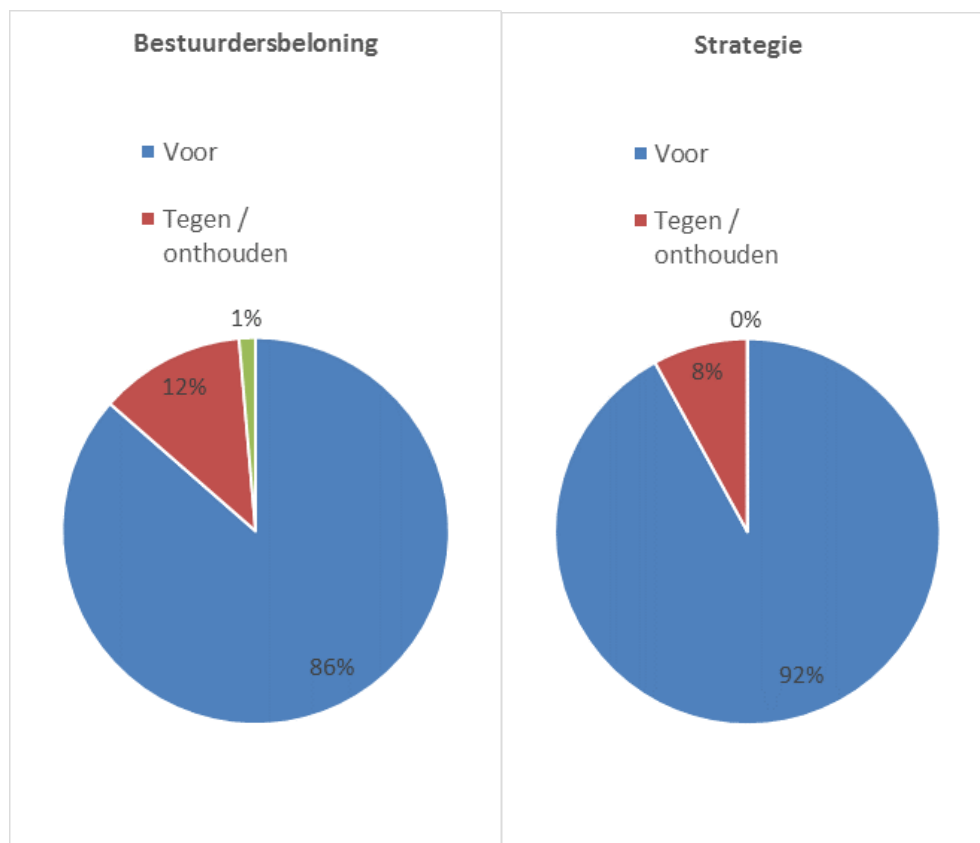
#### Doelinvesterings

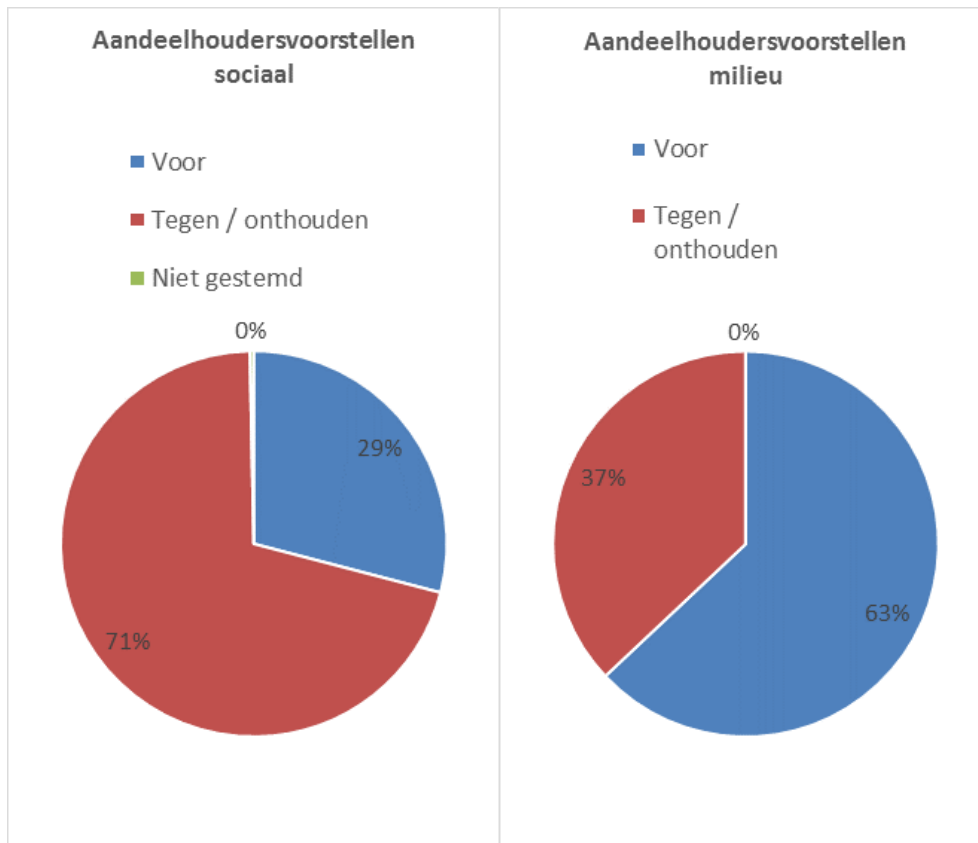
In het eerste halfjaar van 2017 is het Actiam-FMO SME fonds volledig belegd geraakt. Pensioenfonds Vervoer had eind Q2 2017 € 48,4 mln. in dit fonds belegd. Het SME-fonds verstrekt leningen aan financiële instellingen in ontwikkelingslanden om specifiek (en aantoonbaar) leningen te verstrekken aan lokale MKB-bedrijven. Hiermee draagt Pensioenfonds Vervoer bij aan de creatie van werkgelegenheid en daarmee de welvaartsontwikkeling in deze landen. Waar mogelijk worden de leningen ook ingezet om het gebruik en de productie van duurzame energie in deze landen te stimuleren. Het fonds belegde eind Q2 2017 in 23 landen en financierde hiermee 4.000 MKB-ondernemingen.

## Stemmen

De meeste Algemene Vergaderingen van Aandeelhouders (AVA) vinden in de eerste helft van het jaar plaats. In het eerste halfjaar van 2017 heeft pensioenfonds Vervoer op 2.847 AVA stemmen uitgebracht op 59.357 voorstellen. Hiermee heeft Pensioenfonds Vervoer op 99,6% van de AVA waar een stem uitgebracht kon worden, ook daadwerkelijk gestemd.

Bij agendapunten van het management konden voorstellen met betrekking tot de vaststelling van de strategie in 92% van de gevallen op een positieve stem van Pensioenfonds Vervoer rekenen. Daarentegen heeft het fonds bij voorstellen met betrekking tot bestuurdersbeloning in ruim 12% van de gevallen tegen gestemd. Voorstellen van aandeelhouders op milieugebied konden in deze periode vaak op bijval van pensioenfonds Vervoer rekenen: in 63% van de gevallen werd vóór gestemd.





Voor meer informatie verwijzen u naar de stemrapportages op onze website.

## Engagement

Engagement richtte zich van oorsprong met name op de dialoog van aandeelhouders met ondernemingen over de strategie van het bedrijf. De afgelopen jaren gaan aandeelhouders steeds vaker de dialoog aan over andere onderwerpen (namelijk Milieu, Sociale factoren en Goed bestuur – gezamenlijk: ESG). Hermes EOSi voert namens (onder anderen) Pensioenfonds Vervoer de dialoog met ondernemingen wereldwijd. Zij nemen strategie-, risico- en communicatieonderwerpen mee in hun gesprekken met bedrijven indien er ESG-onderwerpen spelen.

In het eerste halfjaar van 2017 heeft Hermes met 332 bedrijven uit de portefeuille een dialoog gevoerd.

In het eerste halfjaar van 2017 werd met name gesproken over klimaatverandering, bestuurdersbeloning en de samenstelling van besturen (met name wat betreft diversiteit). Met 71 bedrijven is uitvoerig gesproken over klimaatverandering. Met 28 bedrijven is de

dialogoog aangegaan op het gebied van werknemersrechten en bij 121 bedrijven is de beloning van het bestuur aangekaart.



Verdeling van engagement thema's per ultimo Q2 2017

### Massaschadeclaims

Pensioenfonds Vervoer maakt onderscheid tussen massaschadeclaims waar het fonds actief via derden aan de rechtszaak mee doet (opt-in zaken) en claims waar Pensioenfonds Vervoer na afloop van de zaak een gedeelte van de vergoeding opeist (opt-out zaken). Een partij die gespecialiseerd is in massaschadeclaims volgt procedures in de V.S. en zorgt ervoor dat Pensioenfonds Vervoer het gedeelte dat het van de toegekende vergoeding toekomt ook daadwerkelijk ontvangt. In het eerste halfjaar van 2017 heeft Pensioenfonds Vervoer netto ruim \$120.000 ontvangen uit hoofde van opt-out zaken.

Uit een grote Japanse rechtszaak, waarin Pensioenfonds Vervoer als mede-eiser optrad (een opt-in zaak), is in het eerste halfjaar een schikking voortgekomen, die voor het fonds omgerekend € 420.000 heeft opgeleverd. Dit bedrag komt uiteraard geheel de deelnemers ten goede.

## **Uitsluitingen**

In het eerste halfjaar van 2017 zijn er drie bedrijven verwijderd van de uitsluitingenlijst van Pensioenfonds Vervoer. Aan het einde Q2 2017 werden 33 bedrijven van het beleggingsuniversum van Pensioenfonds Vervoer uitgesloten. De redenen voor uitsluiting zijn:

- schending van de mensenrechten - 11 bedrijven
- betrokkenheid bij controversiële wapens - 9 bedrijven
- milieuverontreiniging - 7 bedrijven
- schendingen van werknemersrechten - 4 bedrijven
- corruptie - 2 bedrijven

Ook sluit Pensioenfonds Vervoer zes landen uit. Dat betekent dat Pensioenfonds Vervoer geen obligaties in de portefeuille heeft die of door de overheid of aan de overheid gerelateerde instanties uitgegeven worden. Commerciële bedrijven uit de desbetreffende landen kunnen wel onderdeel van de portefeuille zijn.